

قُلْ مَنْ يَكْلُوْكُمْ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ مِنَ الرَّحْمَنِ بَلْ هُمْ
 عَنْ ذِكْرِ رَبِّهِمْ مُّعْرِضُونَ (42) أَمْ لَهُمْ آلِهَةٌ تَمْنَعُهُمْ
 مِنْ دُونِنَا لَا يَسْتَطِيعُونَ نَصْرَ أَنْفُسِهِمْ وَلَا هُمْ مِنَّا
 يُصْحَبُونَ (43) بَلْ مَتَّعْنَا هَؤُلَاءِ وَآبَاءَهُمْ حَتَّى طَالَ
 عَلَيْهِمُ الْعُمُرُ أَفَلَا يَرَوْنَ أَنَّا نَأْتِي الْأَرْضَ نَنْقُصُهَا
 مِنْ أَطْرَافِهَا أَفَهُمُ الْغَالِبُونَ (44) قُلْ إِنَّمَا أُنذِرُكُمْ
 بِالْوَحْيِ وَلَا يَسْمَعُ الصُّمُّ الدُّعَاءَ إِذَا مَا يُنذَرُونَ
 (45) وَلَئِنْ مَسَّتْهُمْ نَفْحَةٌ مِنْ عَذَابِ رَبِّكَ لَيَقُولُنَّ
 يَا وَيْلَنَا إِنَّا كُنَّا ظَالِمِينَ (46) وَنَضَعُ الْمَوَازِينَ
 الْقِسْطَ لِيَوْمِ الْقِيَامَةِ فَلَا تُظْلَمُ نَفْسٌ شَيْئًا وَإِنْ كَانَ
 مِثْقَالَ حَبَّةٍ مِنْ خَرْدَلٍ أَتَيْنَا بِهَا وَكَفَى بِنَا حَاسِبِينَ
 (47) وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى وَ هَارُونَ الْفُرْقَانَ وَ ضِيَاءَ وَ

ذِكْرًا لِلْمُتَّقِينَ (48) الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُم بِالْغَيْبِ وَ
 هُمْ مِنَ السَّاعَةِ مُشْفِقُونَ (49) وَ هَذَا ذِكْرٌ مُبَارَكٌ
 أَنْزَلْنَاهُ أَ فَأَنْتُمْ لَهُ مُنْكَرُونَ (50)

Say: "Who can keep you safe by night and by day from (the wrath of) the most gracious?" Yet they turn away from the remembrance of their Lord. Or have they gods that can guard them from Us? They have no power to aid themselves, nor can they be defended from Us. Nay, We gave the good things of this life to these men and their fathers until the period grew long for them; see they not that We gradually reduce the land (in their control) from its outlying borders? Is it then they who will win? Say, "I do but warn you according to revelation": but the deaf will not hear the call, (even) when they are warned! If but a breath of the wrath of thy Lord do touch them, they will then say, "Woe to us! We did wrong indeed!" We shall set up scales of justice for the day of judgment, so that not a soul will be dealt with unjustly in the least, and if there be (no more than) the weight of a mustard seed, We will bring it (to account) : and enough are We to take account. In the past We granted to Moses and Aaron the criterion (for judgment), and a light and a message for those who would do right,- those who fear their Lord in their most secret thoughts, and who hold the hour (of judgment) in awe. And this is a blessed message which We have sent down: will ye then reject it?

اے نبیؐ، ان سے کہو، "کون ہے جو رات کو یادن کو تمہیں رحمان سے بچا سکتا ہو؟" مگر یہ اپنے رب کی نصیحت سے منہ موڑ رہے ہیں۔ کیا یہ کچھ ایسے خدار کہتے ہیں جو ہمارے مقابلے میں ان کی حمایت کریں؟ وہ نہ تو خود اپنی مدد کر سکتے ہیں اور نہ ہماری ہی تائید ان کو حاصل ہے۔ اصل بات یہ ہے کہ ان لوگوں کو اور ان کے آباء و اجداد کو ہم زندگی کا سروسامان دیے چلے گئے یہاں تک کہ ان کو دن لگ گئے۔ مگر کیا انہیں نظر نہیں آتا کہ ہم زمین کو مختلف سمتوں سے گھٹاتے چلے آرہے ہیں؟ پھر کیا یہ غالب آجائیں گے؟ ان سے کہہ دو کہ "میں تو وحی کی بنا پر تمہیں متنبہ کر رہا ہوں۔" مگر بہرے پکار کو نہیں سنا کرتے جب کہ انہیں خبردار کیا جائے۔ اور اگر تیرے رب کا عذاب ذرا سا انہیں چھو جائے تو ابھی چیخ اٹھیں کہ ہائے ہماری کم بختی، بے شک ہم خطاوار تھے۔ قیامت کے روز ہم ٹھیک ٹھیک تولنے والے ترازو رکھ دیں گے، پھر کسی شخص پر ذرہ برابر ظلم نہ ہوگا۔ جس کارائی کے دانے کے برابر بھی کچھ کیا دھرا ہو گا وہ ہم سامنے لے آئیں گے۔ اور حساب لگانے کے لیے ہم کافی ہیں۔ پہلے ہم موسیٰؑ اور ہارونؑ کو فرقان اور روشنی اور "ذکر" عطا کر چکے ہیں ان متقی لوگوں کی بھلائی کے لیے جو بے دیکھے اپنے

رب سے ڈریں اور جن کو (حساب کی) اُس گھڑی کا کھٹکا لگا ہوا ہو۔ اور اب یہ

بابرکت "ذکر" ہم نے (تمہارے لیے) نازل کیا ہے۔ پھر کیا تم اس کو قبول

کرنے سے انکاری ہو؟

ऐ नबी, इनसे कहो, “कौन है जो रात को या दिन को तुम्हें रहमान से बचा सकता हो?” मगर ये अपने रब की नसीहत से मुँह मोड़ रहे हैं । क्या ये कुछ ऐसे खुदा रखते हैं जो हमारे मुकाबले में इनकी हिमायत करें? वे तो न खुद अपनी मदद कर सकते हैं और न हमारी ही ताईद उनको हासिल है । अस्ल बात यह है कि इन लोगों को और इनके आबा व अजदाद को हम ज़िन्दगी का सरो-सामान दिए चले गए यहाँ तक कि उनको दिन लग गए । मगर क्या इन्हें नज़र नहीं आता कि हम ज़मीन को मुख्तलिफ़ सभ्तों से घटाते चले आ रहे हैं? फिर क्या ये ग़ालिब आ जाएँगे? इनसे कह दो कि “मैं तो वहय की बिना पर तुम्हें मुतनब्बेह कर रहा हूँ”— मगर बहरे पुकार को नहीं सुना करते, जबकि उन्हें ख़बरदार किया जाय । और अगर तेरे रब का अज़ाब ज़रा-सा उन्हें छु जाए तो अभी चीख उठें कि हाय हमारी कमबख्ती! बेशक हम खतावार थे । क्रियामत के रोज़ हम ठीक-ठीक तौलनेवाले तराजू रख देंगे, फिर किसी शख्स पर ज़रा बराबर जुल्म न होगा । जिसका राई के दाने बराबर भी कुछ किया-धरा होगा वह हम सामने ले आएँगे । और हिसाब लगाने के लिए हम काफ़ी हैं । पहले हम मूसा और हारून को फुरकान और ‘ज़िक्र’ अता कर चुके हैं । उन मुत्तकी लोगों की भलाई के लिए जो बेदेखे अपने रब से डरें और जिनको (हिसाब की) उस घड़ी

~~~~~

का खटका लगा हुआ हो | और अब यह बाबरकत 'ज़िक्र' हमने (तुम्हारे लिए) नाज़िल किया है | फिर क्या तुम इसको क़बूल करने से इनकारी हो?

~~~~~